

Б. С. Щербина,
кандидат юридичних наук

КЛАСИФІКАЦІЯ АБСОЛЮТНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

ТОВ «Київська друкарня Вольф»
вул. Маршала Гречка, 13, 04136, Київ, Україна
E-mail: Shcherbynab@gmail.com

Мета: в статті комплексно аналізуються абсолютні цивільні права, а також їх окремі види, з метою їх класифікації для подальших наукових досліджень. **Методи:** діалектичний, логічні прийоми узагальнення, аналізу. **Результати:** виокремлено критерії та проведено класифікацію абсолютних цивільних прав.

Ключові слова: абсолютні цивільні права; особисті немайнові права; право власності; права інтелектуальної власності; спадкове право; класифікація абсолютних цивільних прав.

Постановка проблеми та її актуальність.

Абсолютні цивільні права посідають фундаментальне місце у структурі цивільного права як України, так і інших країн. Їх дослідження є підвалиною і загальнотеоретичним підґрунтям для дослідження масиву особистих немайнових прав, права власності, спадкових прав. На думку С.О. Сліпченка, поділ прав на абсолютні та відносні є надзвичайно важливим у юриспруденції, оскільки у даному питанні відображаються глибокі підвалини теорії та методології права [1]. Оскільки Україна стала на шлях реформування свого національного законодавства, реформування його і приведення у відповідність до міжнародних стандартів, неможливо здійснювати наукові дослідження без врахування позицій на напрацьовань світового співтовариства.

Як зазначає І.М. Сопілко, права людини лежать в основі всіх суспільних трансформацій, а не є чимось похідним чи другорядним при здійсненні відповідних перетворень [2]. В світовій практиці абсолютні цивільні права посідають основоположне місце в цивільно-правовій доктрині. Провівши аналіз європейського законодавства, а саме Модельних правил європейського приватного права (Draft Common Frame of Reference [3]), цивільного кодексу Квебеку [4], Німецького цивільного уложення [5], можна прийти до висновку про загальну правову тенденцію до підвищеного інтересу світового нау-

кового товариства та законодавців до закріплення та розвитку основоположних правових інститутів, зокрема, абсолютних цивільних прав. А тому проведення класифікації таких прав є необхідною умовою для подальшого розвитку як окремих інститутів, так і цивільного права загалом.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанням дослідження абсолютних цивільних прав займалися, у різні періоди, О.С. Іоффе, Л.О. Красавчикова, О.В. Кохановська, І.М. Сопілко, З.В. Ромовська, Р.О. Стефанчук, С.О. Сліпченко, В.В. Цюра, Є.О. Рябоконт. Однак роботи вказаних науковців, здебільшого, стосуються окремих видів абсолютних цивільних прав, а не їх комплексного дослідження.

Метою статті є виокремлення критеріїв та класифікація абсолютних цивільних прав відповідно до них. Для чого ставиться завдання дослідження правової природи абсолютних цивільних прав, визначення підстав та ознак для класифікації.

Концепції абсолютних цивільних прав, їх правова природа завжди були предметом наукової дискусії. Якщо узагальнити наукові позиції, які висловлені в науковій літературі, то можна виділити наступні ознаки абсолютних прав:

- ці права не підлягають обмеженню (відчуженню);

- ці права є вічними, незмінними, наддержавними, їх зміст не залежить від волі законодавця;

- вони є природженими, безумовними, незмінними, а тому недоторканими для влади. Ця характеристика відображає природний характер прав. У науковій літературі ці права також традиційно визначаються як природні.

Абсолютні цивільні права в науці цивільного права мають різноманітну класифікацію. Для цього використовують досить багато критеріїв. На нашу думку, кожна класифікація повинна мати певне значення, як теоретичне, так і практичне.

Перш за все, усі абсолютні цивільні права можна класифікувати за змістом самого права. Цей поділ є класичним для цивільного права і відображає такі види абсолютних цивільних прав як:

- особисті немайнові права фізичної особи, які в свою чергу, поділяються на ті, які забезпечують природне існування фізичної особи, і ті, які забезпечують соціальне буття;

- речові права, які також поділяються на право власності та речові права на чужі речі;

- права інтелектуальної власності, які теж можна в подальшому класифікувати за різними критеріями, зокрема, майнові та особисті немайнові, права, що впливають з авторського права, з патентного права тощо;

- право на спадкування.

Такий поділ фактично унормовує вирішення окремих інститутів цивільного права, кожен з яких характеризується як сукупність правових норм, що регулюють однорідні суспільні відносини (щодо особистих немайнових прав, права власності, права інтелектуальної власності тощо).

За строком дії абсолютного права вони поділяються на ті, які строкові та безстрокові. Водночас і строкові абсолютні цивільні права можуть мати різний строк дії. Наприклад, право власності діє впродовж існування самої речі (аж до її фізичного знищення), це право може передаватися у спадок, тобто право власності може «пережити» самого власника. Натомість особисті немайнові права (більшість з яких є абсолютними цивільними правами) належать кожній

фізичній особі від народження і ними фізична особа володіє довічно, тобто до смерті.

Майнові права інтелектуальної власності як абсолютні права також обмежені строком дії – зокрема, майнові права автора твору діють протягом його життя і сімдесят років після його смерті (відповідно переходять у спадок), майнові права на торговельну марку діють впродовж десяти років (з можливістю продовження ще на 10 років невизначену кількість разів) тощо. Натомість особисті немайнові права автора діють безстроково, оскільки не можна присвоїти третій особі авторство на певний твір.

Як бачимо, строковість абсолютних цивільних прав може проявлятися по-різному, залежно від виду абсолютного права. Строковість/безстроковість/довічність певного абсолютного цивільного права має значення для можливості його здійснення, адже вплив строку дії права зумовлює його припинення.

Абсолютні цивільні права можуть бути пов'язані з особою або з майном (в широкому розумінні). А саме, особисті немайнові права, передбачені Книгою 2 ЦК України, особисті немайнові права інтелектуальної власності, передбачені Книгою 4 ЦК України, тісно пов'язані саме з фізичною особою, і фізична особа не може відмовитися від них, а також не може бути позбавлена цих прав (ч. 3 ст. 269 ЦК України). Це нерозривний зв'язок права і його носія, який неможливо роз'єднати. Невід'ємність від особи зумовлює те, що таке право фактично припиняється лише у зв'язку із смертю суб'єкта правовідносин.

Натомість речові права, передбачені Книгою 3 ЦК України, майнові права інтелектуальної власності, передбачені Книгою 4 ЦК України, пов'язані з майном (майновими правами). Але припиняються вони також по-різному. Зокрема, існують різні підстави припинення речових прав і прав інтелектуальної власності, що, до речі, є одним з аргументів на користь такої теорії щодо права інтелектуальної власності як теорія виключних прав (на противагу пропріетарній теорії, яка пов'язує право власності і право інтелектуальної власності [6]).

Абсолютні цивільні права можна класифікувати на ті, від яких можна відмовитися, і ті, від яких відмовитися не можна.

Так, власник може відмовитися від права власності на річ. А саме, особа може відмовитися від права власності на майно, заявивши про це або вчинивши інші дії, які свідчать про її відмову від права власності; право власності припиняється з моменту вчинення дії, яка свідчить про таку відмову. У разі відмови від права власності на майно, права на яке підлягають державній реєстрації, право власності на нього припиняється з моменту внесення за заявою власника відповідного запису до державного реєстру. Це регламентовано ст. 347 ЦК України.

Водночас фізична особа не може відмовитися від особистих немайнових прав, а також не може бути позбавлена цих прав (ч. 3 ст. 269 ЦК України).

Звертаємо увагу, що можна відмовитися від окремих аспектів здійснення певного особистого немайнового права, а не від самого права. Так, особа може відмовитися від лікування, але не може відмовитися від права на життя чи права на охорону здоров'я. Оскільки ці права їй гарантовані законом. У будь-який момент фізична особа може вчинити активні дії щодо реалізації гарантованого їй законом права. Більше того, діє загальне право про припинення права, відповідно до якого нездійснення права не спричиняє його припинення. Зокрема, про це вказано у ч. 2 ст. 12 ЦК України (нездійснення особою своїх цивільних прав не є підставою для їх припинення, крім випадків, встановлених законом).

Також звертаємо увагу на те, що законодавець прямо передбачає можливість відмови лише від майнового права, цілком резонно не згадуючи при цьому про права особисті немайнові. А саме, відповідно до ч. 3 ст. 12 ЦК України особа може відмовитися від свого майнового права. Важливо те, що для відмови від окремих прав не достатньо заявити про це, а потрібно дотримати процедури, яка передбачена законом. Так, відмова від права власності на транспортні засоби, тварин, нерухомі речі здійснюється у порядку, встановленому актами цивільного законодавства. Такими актами зокрема, є Порядок

державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень [7], Порядок державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів [8].

Абсолютні цивільні права можуть бути як невідчужувані, так і можуть передаватися іншим особам. Так, особисті немайнові права фізичної особи та особисті немайнові права інтелектуальної власності є невідчужуваними. Натомість речові права, майнові права інтелектуальної власності (за винятком тих, що передбачені законом, зокрема, майнові права на комерційне найменування, на зазначення походження товару та деякі інші) можуть бути предметом цивільно-правових договорів та відповідно можуть переходити до від їх власників до інших осіб (при чому неодноразово).

Абсолютні цивільні права поділяються на ті, які виникають в силу народження фізичної особи (особисті немайнові права, що передбачені Книгою 2 ЦК України, зокрема, право на життя, право на повагу до гідності і честі, право на охорону здоров'я тощо), і ті, які набуваються в процесі життя, діяльності тощо (речові права на майно, зокрема, право власності на майно, яке може набуватися як за договорами, так і в разі створення або переробки речі, а також з інших підстав, що передбачені законом). Хоча право власності особа може набути і з народженням, ставши спадкоємцем майна. Так, відповідно до ч. 2 ст. 25 ЦК України у випадках, встановлених законом, охороняються інтереси зачатой, але ще не народженої дитини. А спадкоємцями за заповітом і за законом можуть бути фізичні особи, які є живими на час відкриття спадщини, а також особи, які були зачаті за життя спадкодавця і народжені живими після відкриття спадщини, про що вказано у ч. 1 ст. 1222 ЦК України.

Також окремі абсолютні цивільні права можуть виникати з досягненням певного віку. Так, з досягненням повноліття виникають право погоджуватися на проведення медичних, наукових та інших дослідів, право на стерилізацію та інші (ст. 281 ЦК України), право на донорство

(ст. 290 ЦК України) тощо. З 16-річного віку можна змінити ім'я (ст. 295 ЦК України). Вказане регулюється законодавчими положеннями про те, що у випадках, встановлених законом, здатність мати окремі цивільні права та обов'язки може пов'язуватися з досягненням фізичною особою відповідного віку, про що вказано у ч. 3 ст. 25 ЦК України.

Абсолютні цивільні права поділяються на ті, які потребують легітимізації з боку держави, і ті, які цього не потребують. Зокрема, особисті немайнові права виникають з народження, авторське право на твір виникає з моменту його створення, право на комерційне найменування – з моменту його першого використання. Натомість право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку виникає з моменту видачі компетентним органом держави відповідного патенту, свідоцтва тощо. Більше того, держава може не видати такий правоохоронний документ, вважаючи, що заявник не створив відповідний об'єкт права власності. Звичайно, за таких умов створений винахідником або заявником винахід (корисна модель) або знак для товарів і послуг повинен відповідати умовам надання правової охорони для відповідного об'єкта права інтелектуальної власності. Лише невідповідність цим умовам може спричинити законність відмови відповідного державного органу влади у видачі правоохоронного документа, що спричиняє виникнення відповідного абсолютного цивільного права на результат інтелектуальної творчої діяльності.

Виникнення права на нерухомість також ставиться в залежність від передбачених законом адміністративних процедур, результатом яких є прийняття компетентним органом держави (посадовою особою) рішення про реєстрацію права власності. У цих відносинах застосуванню підлягає закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» [9] та відповідні підзаконні акти, що прийняті на його виконання. Із п. 1 ч. 1 ст. 2 цього закону вбачається, що державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень є офіційним визнанням і підтвердженням державою фактів набуття, зміни або припинення

речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Тобто держава повинна визнати і підтвердити факт виникнення, зміни або припинення такого абсолютного цивільного права як право власності (або інші речові права).

За способами набуття абсолютні цивільні права поділяються на первісні і похідні (набуті). До первісних можна віднести ті права, які самі по собі виникають вперше. Так, особисті немайнові права загалом можуть бути лише первісними, оскільки кожна фізична особа набуває цих прав з народження або з досягнення певного віку, про що було згадано вище.

Натомість речові права та права інтелектуальної власності можуть бути як первісними, так і похідними. Зокрема, якщо право власності набувається через створення певної речі, її переробки, наприклад, будівництво (реконструкція) житлового будинку, то така підстава набуття права розуміється як первісна, оскільки річ створюється вперше і відповідно право на цю річ також виникає вперше. Водночас, якщо йдеться про набуття права власності на річ за певним цивільно-правовим договором (купівля-продаж, дарування, довічне утримання тощо), то право власності не виникає, а передається контрагенту за договором (покупцю, обдаровуваному, набувачу тощо). Окрім того, право власності на річ, яке передається, може бути обтяжене певними зобов'язаннями на користь інших осіб (наприклад, право застави, право оренди тощо). Аналогічні правові наслідки щодо переходу вже існуючого права власності до іншої особи застосовуються у разі виникнення відносин спадкування (спадкоємець у разі прийняття спадщини отримує у власність майно, що належало померлому, а, отже, набуває право власності похідним способом).

Право інтелектуальної власності як право абсолютне також може виникнути в особи в результаті створення певного об'єкта права інтелектуальної власності, наприклад, написання автором певного твору – усного, письмово, музичного тощо, створення винахідником винаходу корисної моделі, отримання заявником сві-

доцтва на знак для товарів і послуг тощо. Водночас майнові права на більшість об'єктів права інтелектуальної власності можна набути також за договором з правовласником або в порядку спадкування. Не слід забувати і про інші похідні способи набуття як права власності, так і майнових прав інтелектуальної власності, до яких належать звернення стягнення на майно (майнові права) за боргами правовласника, примусовий викуп для суспільних потреб (стосується тільки права власності) та інші.

За суб'єктивним складом абсолютні цивільні права можуть поділятися на ті, які належать тільки фізичній особі, тільки юридичній особі, і ті, які можуть належати, як фізичній, так і юридичній особі.

Так, Книга Друга ЦК України має назву «Особисті немайнові права фізичної особи». Вже сама назва цього розділу ЦК України свідчить про те, що тільки фізичні особи є володільцями особистих немайнових прав, оскільки право на життя, на охорону здоров'я, на свободу, на сім'ю та більшість інших прав, що передбачені цією Книгою ЦК України можуть належати лише фізичним особам в силу їх правової природи. Цими правами не може скористатися особа юридична, яка є певного роду фікцією, якою оперують фізичні особи (прямо або опосередковано через інші юридичні особи). Про це свідчить і зміст особистого немайнового права, який викладено у ст. 271 ЦК України, відповідно до якої зміст особистого немайнового права становить можливість фізичної особи вільно, на власний розсуд визначати свою поведінку у сфері свого приватного життя. Юридична особа не має свого приватного життя, тому і не може мати особистого немайнового права за загальним правилом. Особисті немайнові права мають на меті забезпечити природне існування і соціальне буття фізичної особи як індивіда, як людини, що не стосується юридичних осіб.

Втім, ми підтримуємо позицію науковців [10; 11], які вважають, що юридична особа може мати окремі особисті немайнові права, які передбачено законом. Законодавчим підґрунтям такого висновку є положення ст. 95 ЦК України, відповідно до яких юридична особа має право

на недоторканність її ділової репутації, на таємницю кореспонденції, на інформацію та інші особисті немайнові права, які можуть їй належати; особисті немайнові права юридичної особи захищаються відповідно до глави 3 ЦК України. Закон виділяє три права особистого немайнового характеру – право на недоторканність ділової репутації, на таємницю кореспонденції, на інформацію, і залишає цей перелік прав відкритим, що є, безумовно, правильним законодавчим підходом, оскільки розвиток суспільних відносин може спричинити виникнення інших немайнових прав у юридичної особи. У разі порушення права юридичної особи на ділову репутацію (у випадку посягання на неї) остання має право на відшкодування немайнової шкоди, що передбачено ст. 23 ЦК України, адже ділова репутація юридичної особи може зазнати порушення.

Окремі абсолютні цивільні права можуть належати лише юридичній особі. Так, існує думка, що право інтелектуальної власності на комерційне найменування може належати лише підприємницькій юридичній особі, яка здійснює підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками [11]. Справді суб'єктами права на комерційне найменування можуть бути не всі учасники цивільних відносин. Зокрема, відповідно до ст. 90 ЦК України юридична особа, що є підприємницьким товариством, може мати комерційне (фірмове) найменування. З аналізу цієї статті вбачається, що тільки юридична особа підприємницького типу може мати комерційне найменування. Тому непідприємницькі товариства, наприклад, громадські або благодійні організації, не можуть мати комерційного найменування. Хоча ЦК України допускає можливість здійснення непідприємницькими товариствами підприємницької діяльності. Про це вказано у ст. 86 ЦК України, зі змісту якої вбачається, що непідприємницькі товариства (кооперативи, крім виробничих, об'єднання громадян тощо) та установи можуть займатися підприємництвом за умови, якщо така діяльність відповідає меті, для якої вони були створені, та сприяє її досягненню.

На думку цивілістів, комерційне найменування можуть мати як підприємницькі юридичні особи (господарські товариства, зокрема), так і фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності [12]. Такий висновок цілком узгоджується з позицією Вищого господарського суду України, який роз'яснює, що і підприємницька юридична особа, і фізична особа – підприємець можуть мати комерційне найменування. Зокрема, у п. 79 Постанови Пленуму ВГС України від 17.10.2012 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» вказано, що за змістом статті 159 ГК України право на комерційне найменування можуть мати не лише юридичні особи, а й громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і в установленому порядку набули статусу суб'єкта підприємницької діяльності [6, 10].

Але окремими авторами такий законодавчий і правозастосовний підхід піддається критиці. Зокрема, на думку С.І. Іщука, з метою попередження виникнення можливих конфліктів між фізичними особами, що зареєстрували як комерційні найменування свої прізвища (імена), тотожні чи схожі з прізвищами (іменами) інших осіб, необхідно законодавчо обмежити коло суб'єктів права на комерційне найменування лише підприємницькими юридичними особами [14].

Право спадкування за законом виникає також лише у фізичних осіб, про що вказано у Книзі Шостій ЦК України. Тому юридичні особи за законом не віднесені до числа таких суб'єктів.

Також первинним суб'єктом таких абсолютних цивільних прав як авторське право, право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок та деяких інших може бути лише фізична особа, яка своєю творчою, інтелектуальною працею створила твір, винахід тощо. В подальшому майнові права можуть бути передані як фізичним, так і юридичним особам.

Водночас інші абсолютні цивільні права, серед яких речові права, більшість прав інтелектуальної власності, можуть набуватися у порядку,

передбаченому законом, і фізичними, і юридичними особами.

За об'єктом цивільних прав абсолютні права можна поділити на ті, які породжують тільки особисті немайнові права для їх володільця (наприклад, особисті немайнові права фізичної особи, передбачені Книгою Другою ЦК України), ті, які надають тільки права майнового характеру (наприклад, право власності, право інтелектуальної власності на комерційне позначення, на знак для товарів і послуг тощо), права, які мають як немайновий, так і майновий характер (йдеться про більшість прав інтелектуальної власності – авторське право, патентне право тощо). Вказаний поділ вказує на правову природу абсолютного права з огляду на його зв'язок з особою та вказує на характер самого права.

Абсолютні цивільні права можна також поділяти на ті, які припиняються у зв'язку з їх порушенням, і ті, які не припиняються. Звертаємо увагу також на те, що практично всі абсолютні цивільні права не припиняються у разі їх порушення.

На думку М.В. Ус, якщо суб'єктивне право має абсолютний характер, то після порушення воно продовжує існувати, оскільки залишається незадоволеним інтерес, опосередкований цим правом. Інша справа, коли порушується відносне регулятивне право, адже в цьому випадку саме порушене право трансформується у право, здатне до примусової реалізації, до того ж може виникнути і нове, не існуюче раніше суб'єктивне право, також здатне до примусової реалізації, і кожне з цих прав – і трансформоване, і нове, існують в рамках захисних правовідносин [15]. Таку ж позицію займає і Є.О. Харитонов [16]. Погоджуємося з вказаною позицією, і вважаємо за доцільне доповнити її твердженням про те, що, дійсно, за загальним правилом, абсолютне цивільне право продовжує існувати у разі його порушення, але не завжди. Зокрема, в окремих випадках право може припинитися у разі його порушення, що своєю чергою зумовлює його трансформацію в інше право, абсолютне чи зобов'язальне. Наприклад, право власності у результаті знищення речі третьою особою припиняється, але якщо таке знищення було протиправним, то у колишнього

власника виникне право на відшкодування збитків, завданих його майну. У такому разі виникають деліктні правовідносини. Прикладом може бути знищення автомобіля в результаті дорожньо-транспортної пригоди.

Якщо право власності як право абсолютне припинилося у власника внаслідок знищення автомобіля, у нього ж виникло право на відшкодування збитків, завданих таким знищенням майна, тобто виникли деліктні правовідносини. Фактично право власності трансформувалося у право на відшкодування збитків.

Знищення об'єкта образотворчого мистецтва, наприклад, картини, скульптури спричиняє припинення майнових прав інтелектуальної власності на такий об'єкт, як зрештою, і припинення права власності на матеріальний носій цього права.

Висновки. Абсолютні цивільні права можна класифікувати за багатьма критеріями. Більшість критеріїв для їх поділу відображає той чи інший аспект правової природи кожного абсолютного цивільного права, його певну ознаку тощо. Так, за строком дії абсолютні права можуть бути строкові та безстрокові, що має значення для можливості їх здійснення, бо вплив строку дії права зумовлює його припинення. Абсолютні цивільні права можуть бути пов'язані з особою (особисті немайнові права) або з майном (речові права). Абсолютні цивільні права можуть бути як невідчужувані (особисті немайнові права фізичної особи та особисті немайнові права інтелектуальної власності), так і можуть передаватися іншим особам (речові права, майнові права інтелектуальної власності, за винятком тих, які передбачені законом як невідчужувані). Абсолютні цивільні права поділяються на ті, які виникають в силу народження фізичної особи (зокрема, право на життя, право на повагу до гідності і честі, право на охорону здоров'я тощо), і ті, які набуваються в процесі життя, діяльності тощо (зокрема, право власності може набуватися як за договорами, так і в разі створення або переробки речі, а також за інших підстав, що передбачені законом). Виникнення окремих абсолютних цивільних прав може потребувати легітимізації з боку держави (права на нерухомисть, права інтелек-

туальної власності на винахід, торговельну марку) шляхом видачі відповідного правовстановлюючого документу.

Література

1. Сліпченко С.О. Огляд теоретичних підходів до розуміння абсолютного права. *Право та інноваційне суспільство*. 2014. № 2 (3). С. 67-76.
2. Сопілко І.М. Механізм захисту персональних даних: проблеми та перспективи. *Юридичний вісник*. 2013. № 2 (27). С. 66-70.
3. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference. URL: http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en.pdf. <https://doi.org/10.1515/9783866537279.57>
4. Civil Code of Quebec. URL: <http://legisquebec.gouv.qc.ca/en/showdoc/cs/CCQ-1991>
5. Bürgerliches Gesetzbuch (German Civil Code). URL: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/index.html
6. Інтелектуальне право України / за заг. ред. проф. Яворської О.С. Тернопіль: Підручники і посібники, 2016. 608 с.
7. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. № 1127. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1127-2015-%D0%BF/page>. https://doi.org/10.31435/rsglobal_wos/12062018/5783
8. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів: постанова Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 р. № 1388. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1388-98-%D0%BF>
9. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 1 липня 2004 р. № 1952-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>
10. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / [С.М. Бєрвєно та ін.]; за ред. О.В. Дзєри, Н.С. Кузнєцової, Р.А. Майданика; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 4-те вид., стер. Київ:

Юрінком Інтер, 2014. 973 с. <https://doi.org/10.32471/clinicaloncology.2663-466x.38.22179>

11. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: підручник. Вид. 3, перероб. і доп. Київ: Істина, 2011. 808 с.

12. Ішук С.І. Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. Львів, 2009. 207 с.

13. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності: постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 17 жовтня 2012 р. № 12. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>

14. Кодинець А.О. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг у цивільному праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. Київ, 2006. 13 с.

15. Ус М.В. Колізії суб'єктивних цивільних прав: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 217 с.

16. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Цивільні правовідносини: монографія. 2-ге вид., перероб. і доп. Одеса: Фенікс, 2011. 456 с.

References

1. Slipchenko S.O. Ogljad teoretychnyh pidhodiv do rozuminnja absoljutnogo prava. *Pravo ta innovacijne suspil'stvo*. 2014. № 2 (3). S. 67-76.

2. Sopilko I.M. Mehanizm zahystu personal'nyh danyh: problemy ta perspektyvy. *Jurydychnyj visnyk*. 2013. № 2 (27). S. 66-70.

3. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference. URL: http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en.pdf

4. Civil Code of Quebec. URL: <http://legisquebec.gouv.qc.ca/en/showdoc/cs/CCQ-1991>

5. Bürgerliches Gesetzbuch (German Civil Code). URL: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/index.html

6. Інтелектуальне право України / за заг. ред. проф. Javors'koi' O.S. Ternopil': Pidruchnyky i posibnyky, 2016. 608 с.

7. Pro derzhavnu rejestraciju rechovyh prav na neruhome majno ta i'h obtjazhen': postanova Kabinetu Ministriv Ukrai'ny vid 25 grudnja 2015 r. № 1127. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1127-2015-%D0%BF/page>

8. Pro zatverdzhennja Porjadku derzhavnoi' rejestracii' (pererejestracii'), znjattja z obliku avtomobiliv, avtobusiv, a takozh samohidnyh mashyn, skonstrujovanyh na shasi avtomobiliv, motocykliv usih typiv, marok i modelej, pryчepiv, napivpryчepiv, motokoljasok, inshyh pryryvnjanyh do nyh transportnyh zasobiv ta mopediv: postanova Kabinetu Ministriv Ukrai'ny vid 7 veresnja 1998 r. № 1388. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1388-98-%D0%BF>

9. Pro derzhavnu rejestraciju rechovyh prav na neruhome majno ta i'h obtjazhen': Zakon Ukrai'ny vid 1 lypnja 2004 r. № 1952-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>

10. Cyvil'ne pravo Ukrai'ny. Zagal'na chastyna: pidruchnyk / [S.M. Berveno ta in.]; za red O.V. Dzery, N.S. Kuznjecovoi', R.A. Majdanyka; M-vo osvity i nauky Ukrai'ny, Kyi'v. nac. un-t im. Tarasa Shevchenka. 4-te vyd., ster. Kyi'v: Jurinkom Inter, 2014. 973 с.

11. Harytonov Je.O., Harytonova O.I., Starcev O.V. Cyvil'ne pravo Ukrai'ny: pidruchnyk. Vyd. 3, pererob. i dop. Kyi'v: Istyna, 2011. 808 с.

12. Ishhuk S.I. Pravo intelektual'noi' vlasnosti na komercijne (firmove) najmenuvannja: dys. ... канд. juryd. nauk: спец. 12.00.03. L'viv, 2009. 207 с.

13. Pro dejaki pytannja praktyky vyrishennja sporiv, pov'jazanyh iz zahystom prav intelektual'noi' vlasnosti: postanova Plenumu Vyshhogo gospodars'kogo sudu Ukrai'ny vid 17 zhovtnja 2012 r. № 12. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>

14. Kodynec' A.O. Zasoby indyvidualizacii' uchasnykiv cyvil'nogo oborotu, tovariv i poslug u cyvil'nomu pravi Ukrai'ny: avtoref. dys. ... канд. juryd. nauk: спец. 12.00.03. Kyi'v, 2006. 13 с.

15. Us M.V. Kolizii' sub'jektyvnyh cyvil'nyh prav: dys. ... канд. juryd. nauk: спец. 12.00.03. Nac. juryd. akad. Ukrai'ny im. Jaroslava Mudrogo. Harkiv, 2010. 217 с.

16. Harytonov Je.O., Harytonova O.I. Cyvil'ni pravovidnosyny: monografija. 2-ge vyd., pererob. i dop. Odessa: Feniks, 2011. 456 с.

ABSOLUTE CIVIL RIGHTS` CLASSIFICATION

Kyiv Wolf Printing House Ltd.
Marshal Grechka str., 13, 04136, Kyiv, Ukraine
E-mail: Shcherbynab@gmail.com

Purpose: the article analyzes absolute civil rights, as well as their separate types, in order to classify them for further research. **Methods:** dialectical, logical methods of generalization, analysis. **Results:** the criteria were set and the classification of absolute civil rights was made.

Absolute civil rights occupy a fundamental place in the structure of civil law both in Ukraine and in other countries. Their research is the basis and general theoretical foundation for the study of a range of personal non-property rights, property rights, hereditary rights. As Ukraine has embarked on a path to reform its national legislation, reforming it and bringing it into line with international standards makes it impossible to carry out scientific research without taking into account positions on world developments. the community.

Concepts of absolute civil rights, their legal nature has always been the subject of scientific discussion. If we summarize the scientific positions that are expressed in the scientific literature, then we can distinguish the following signs of absolute rights: these rights are not subject to limitation (alienation); these rights are eternal, unchanging, super-state, their content does not depend on the will of the legislator; they are innate, unconditional, unchanged, and therefore inviolable for the authorities. This characteristic reflects the natural nature of the rights. In scientific literature, these rights are also traditionally defined as natural.

Absolute civil rights in the science of civil law have a diverse classification. To do this, use a lot of criteria. In our opinion, each classification should have a certain meaning, both theoretical and practical.

Absolute civil rights can be categorized according to many criteria. Most of the criteria for their division reflects one or another aspect of the legal nature of each absolute civil law, its specific attribute, and so on. Thus, in the term of validity of absolute rights can be term and perpetual, which is important for the possibility of their implementation, because the expiration of the term of the law causes its termination. Absolute civil rights may be related to a person (personal non-property rights) or to property (real rights). Absolute civil rights may be inalienable (personal non-proprietary rights of an individual and personal non-proprietary intellectual property rights), and may be passed on to other persons (real rights, property rights of intellectual property, with the exception of those stipulated by law as inalienable).

Absolute civil rights are divided into those arising from the birth of an individual (in particular, the right to life, the right to respect for dignity and honor, the right to health care, etc.), and those acquired in the course of life, activities, etc. (in particular, the right to own property can be acquired both in accordance with the agreements, and in the case of the creation or processing of things, as well as for other grounds provided by law). The emergence of certain absolute civil rights may require legitimization by the state (real estate rights, intellectual property rights for an invention, trademark) by issuing the relevant legal document.

Keywords: absolute civil rights; personal non-property rights; property right; intellectual property rights; inheritance law; absolute civil rights` classification.